

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes
aliquot**

Stahl, Daniel

Jenae, 1662

Regula III. Bonum conservas, cujus est bonum

urn:nbn:de:bsz:31-102400

XXIIX. Fortassis autem nec id supervacuum hic fuerit, si notemus, aliquid aliquo diuturnius dici duobus modis primò, propter ipsam naturam rei, vel aliquam ejus qualitatem, ut lapis ligno, caro infumata recenti, materies, quæ in coitu Luna cæsa, ei, quæ alio tempore, ut auctor est Plinius *Lib. XVI. cap. XXXVI.* comparata; secundò ratione eventus tantum, vel quia ab agente externo violento modo non corrumpitur, ut duo ligna ex eadem arbore recisa æquè sunt durabilia; alterum tamen, si in ignem conjiciatur. altero fabricorum operibus reservato, minus durat.

XXIX. Jam id, quod posteriori modo diuturnius est, cæteris paribus, vel nisi aliàs alteri in bonitate cedat, est melius, non autem id, quod posteriori, nisi attendamus tempus, quo est, cum alterum non ampliùs sit. Eâ enim ratione melius dici potest, quoniam melius est esse, quàm non esse, ut dicit Philosophus *II. de gen. & corr. c. 59.*

REGULA III.

Bonum conservat id, cujus est bonum.

I. Ita Aristoteles *II. Polit. c. II.* καὶ τοὶ τόγῃ ἐνάστῃ ἀγαθὸν ἀλλῆ ἐνάστῃ. utiturque eo ad refutandam Platonis hypothesein, quâ *V. de Republ.* sub personâ Socratis uxorum & liberorum communionem in republicâ adstruere conabatur. Illa sic erat: Maximum civitatis bonum est, si maximè sit una. Cum igitur dicta communio uxorum & liberorum maximè unâ faciat civitatem, con-

sequitur, eam in maximis habendam civitatis bonis.

II. Aristoteles utramque propositionem multis disputandō oppugnat. At evertendam majorem utitur inter alia hōc argumentō:

Bonum cujusque conservat unumquodque.

Sed maxima unitas non conservat civitatem, sed destruit & funditus tollit.

Ergō non est in bonis ejus numeranda.

Minorem probat, quia si in faciendā civitate magis atque magis una longius progressi fuerimus, fiet, ut ne civitas quidem maneat, sed tandem ex civitate existat tantum domus, quæ est quid magis unum, quàm civitas; imò existat homo, qui est magis unū quid quàm domus. At hōc ipsō evertitur essētia civitatis, quæ cōsistit in multitudine, non solum hominū, eorumque dissimilitudine, & multis rebus differentium, sed etiam de morum.

III. Propositio major in argumentō Aristotelis contra Platonem, cui nos præsentem locum inter Regulas nostras adsignavimus est ipsius Platonis. Ita enim ille in X. de Repub. ferè circummedium: *Dico, bonum aliquid vocas? & malum aliquid? voca. Nunquid de his idem tibi, quod mihi videtur? Quid? Malum puto omne, quod dissolvit & corrumpit, quod vero juvat & servat bonum. Et ego. Bonumne cuiquam aliquid, & malum, aliquid esse dicis? Veluti oculis lippis.*

indines
arugin
q. rubi
dam na
Equid
accidit
que tot
um igit
corrum
corrum
destrui
lum H

IV.

ritate u
conserv
id, cuj
scientia
imprud
la. N
lorum
in mor
neque
poris b
At nec
deur,
miores

V.

rem, ho
lum est.

indinem, & toti corpori morbum, frugibus cibisq;
 eruginem, lignis cariem ac putredinem, eri ferro
 q; rubiginem, atque dico, ferme in omnibus secun-
 dam naturam propriam cuiq; malum ac morbum?
 Equidem. Quoties huiusmodi quicquam alicui
 accidit, deterius illud cui contingit, efficit, ac deni-
 que totum dissolvit ac perdit? Quidni? Propri-
 um igitur cuiusq; malum suaq; pravitas quodlibet
 corrumpit, ac nisi id corruerit, nihil aliud unquam
 corrumpet. Neque enim quod bonum est, aliquid
 destruit: neque rursus id, quod nec bonum, nec ma-
 lum. Hactenus Plato.

IV. Verum dubitaverit fortassis aliquis de ve-
 ritate utriusque huius propositionis: *Bonum
 conservat id, cuius est bonum, & malum destruit
 id, cuius est malum.* Intueamur primo iustitiam,
 scientiam, prudentiam, iniustitiam item, errorem
 imprudentiam, & alia animi tum bona, tum ma-
 la. Nullum horum animam destruit, nullum il-
 lorum conservat. Cum enim ea sua natura sic
 immortalis, neque destrui a vitiis suis potest,
 neque a virtutibus conservatur. Secundo cor-
 poris bonum est pulchritudo, deformitas malum.
 At nec conservare hæc, nec perdere illa corpus vi-
 detur, cum hominibus forma præcellentis defor-
 miores vivacitate nihil cedant.

V. Hæc pronunciata: *Quicquid conservat
 rem, bonum ipsi est, & quicquid destruit rem, ma-
 lum est.* vera esse non dubitamus.

VI.

VL. Loquimur autem de eò, quod per se fit. Nam v.g. vitam tueri abnegatione nominis Christi, malum est homini, bonum contra, pro ipso subire mortem. Verùm malum illud est, non ratione conservationis vitæ, sed quatenus divinæ voluntati adversatur, & ingressus est ad æternam mortem. Bonum autem hoc, non quatenus illa mors deletio vitæ est, sed quatenus divinæ voluntati conforme, & introitus ad meliorem vitam est.

VII. Hinc illa quoque: *bonum conservat id, cuius est bonum, & malum destruit id, cuius malum est*, tota falsa non esse, necesse est, eum ex prioribus illis efficiantur, interveniente conversione. At quodlibet universale verum gignit per conversionem ex se aliquid ex parte verum. Confirmaturque ipsa experientia & exemplis, tum à Platone in verbis §. V. adductis, tum calore, qui quamdiu temperationem servat, optimum quod homini est, eumque sanum & vegetum conservat, intensus autem nimium & immoderatus eum necat, & aliis multis.

VIII. Argumentum secundum videtur convincere unum verum verum non esse. Si tamen negationes accipiantur, ita scilicet: *Bonum non destruit id, cuius est bonum; Malum non conservat id, cuius est malum*, universaliter & sine exceptione verum est. Et sic sensus, ut & quod §. V. diximus, sufficit. Admittit tamen argumenti Aristotelici Platonis sententiæ §. II. oppositi, tum eorum quoque.

quæ di
Platon

IX.
utramq
capaci.
tar verb
mortal
neq; ut
Non lo
primæ,
rediger
petuita

Absur
a

I. S
Marfil
Ad a p
eja d

II
lem, &
bet pro
non in
propri
alieno
ejus in
malo a
prium

quæ disputat ipse Plato locò §. III. *cit.* Imò hæc à Platone exprimentur potius, quàm illa.

IX. Ad primum *αὐτῶν* responderi potest; utramque positionem intelligi debere de subjectò capaci. Anima nostra destructilis non est, ut utar verbò Lactantii, eò ipso, quod naturâ suâ immortalis est. Quod si non est capax corruptionis, neq; ut conservetur in suò esse ab aliquò, apta est. Non loquimur autem de animâ intuitu causæ primæ, quæ ut omnia, ita & animam in nihilum redigere valet, eique ipsa conservationem & perpetuitatem suam acceptam refert.

REGULA II.

Absurdum est, ut alienum vitium interimat aliquid, cui propriam vitium non præbet interitum.

I. Sunt iterum verba Platonis *l. c.* ex versione Marsilii Ficini depromta. Græca ita habent: *Ἄλλὰ μὲν τοι ἐκείνο γε ἄλογον, τὴν μὲν ἄλλ' ἔπεισαν ἀποκίμωται, ἢ ἄλλο, μὴ.*

II. Disputat ibi Plato, animam esse immortalem, & ad confirmationem ejus præsentem adhibet propositionem. Quicquid propriò malo non interit, id nec alieno perimitur. Anima propriò malo vel vitio non interit. Ergò nec alienò interit, & per consequens planè nullus est ejus interitus: cum omne, quòd destruitur, à malo aliquo destruat, quod quidem vel proprium ejus malum esse necesse est, vel alienum.